

Johannekselainen

JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA ♦ 73. VUOSIKERTA

Heinäkuu 2022 ▼ nro 7

Johannesjuhlat Paimiossa 6.8.2022

OHJELMA

klo 9:00 Lipunnosto Vistan koulukeskuksessa

klo 9:30 Johanneksen kirkonkellot kutsuvat hartaustilaisuuteen Paimion Pyhän Mikaelin kirkkoon. Pastorina Risto Kanttonen

Kukkatervehdykset sankarihaudoille

klo 10–14 Kotiseututoimikunnan infopiste

Geneettisen sukututkimuksen infopiste

klo 11:00 Ruokailu- ja kahvitustilat aukeavat juhlapaikalla koulukeskuksessa

klo 11–13 Kylä-, koulupiiri- ja sukuseurojen kokoukset

klo 13:00 Johannes-Seura ry:n syyskokous

klo 14:00 Ruokailu- ja kahvitustilat sulkeutuvat

PÄIVÄJUHLA KOULUN JUHLASALISSA

Lipun hinta 25 €. Tarjoilu sisältyy hintaan.

Päiväjuhla Vistan koulun juhlasalissa klo 14:00

- ★ Viihdemusiikkipoturi ★ *Aino Tikka, Riitta Saarnivaara ja Anne-Maija Hörkkö*
- ★ Juhlatoimikunnan tervehdys ★ Juhlan juontaja *Pekka Saaristo*
- ★ Johanneslaulu ★ *Juhlayleisö*
- ★ Tervehdyssanat ★ Johannes-Seuran puheenjohtaja *Janne Aso*
- ★ Musiikkia ★ *Aino Tikka ja Riitta Saarnivaara Kväll i Trollheimen (Andrew Walter)*
- ★ Muistelmia sota-ajalta ★ *Tuula Lauri*
- ★ Tanssia ★ AM Dancen tanssiryhmä *Ilopilleri*
- ★ Juhlapuhe ★ VTT *Kari Kaunistmaa*
- ★ Musiikkia ★ *Muusikko Petri Laaksonen*
- ★ Karjalaisten laulu ★ *Juhlayleisö*
- ★ Ansiomerkit, Pitäjälehti Johannekselaisen huomionosoitukset
- ★ Tervetuloa vuonna 2023!
- ★ Maamme laulu ★ *Juhlayleisö*

Koulupiiri-, kylä- ja sukutapaamiset Johannesjuhlilla

Hörkön sukuseura
klo 11:00

Koskijärveläiset
klo 11:30

Kosokset
klo 11:00

Päättilän koulupiiri
klo 12:00

Vincentius-Väntsi
klo 11:00

Saarelaiset
klo 12:00

Jos ilmenee lisää kokoontumistarpeita, tehkää tilavaraukset mieluiten heti, mutta kuitenkin heinäkuun aikana.
Raimo Salmi puh. **050-592 7622**.

♦♦♦♦♦ Tutustu Johannes-Seuraan ja toimikuntiin aulan tiloissa ♦♦♦♦♦

Kotiseututoimikunnan infopisteellä voit tutkia kyläkohtaisia pitäjäkarttoja 1930-luvulta ja tutustua kuvien digitointiin. Ota mukaan vanhoja valokuviasi (myös albumeja) jos haluat tallentaa niitä seuran kuva-arkistoon. Digitointi ottaa aikansa, joten voit jättää kuvat skannattavaksi myöhemmin tai sopia tapaamisesta seuran toimistolla Piikkiössä. Olemme paikalla klo 10–14.

Liity Johannes-Seuran jäseneksi ja esitä toiveita seuran toimintaan liittyen. Tule mukaan ideoimaan tapahtumia ym. Jäsenmaksu 2022 on 15 €.

Poikkea katsomassa mitä **Myyntitoimikunnan** pöydällä on tarjolla. Hanki Johannes-viiri salkoon, adresseja iloon ja suruun.

Osta matkalukemiseksi Johannekselaisii sananparsii tai murreseannoi. Erikoistarjouksena retrokirja Johannes lähellä – kaukana vain 3 €/kpl.

Pitäjälehtemme kampanja uusille tilaajille: kun tilaat Johannekselaisen vuodeksi 2023, saat 2022 loppuvuoden numerot (neljä kpl) veloittamatta. Lehti ilmestyy ensi vuonna kuusi kertaa, tilaushinta 40 €.

Kerro ja kysy lehtiasioista. Tule haastelemaa ja kerro mitä haluaisit lehdeksi, mistä aiheista toivoisit lehdessä kirjoitettavan. Sovitaan vaikkapa omia muisteloitasi muidenkin luettavaksi. Myös päätoimittaja Hannu Rastas on paikalla klo 12:00–12:30.

Karjalaiset kesäjuhlat raumalaiseen tahtiin

Kahden koronavuoden jälkeen karjalainen kansa pääsi perinteisille kesäjuhlilleen: ne olivat 72:nnet.

Raumalaisuus näkyi juhlien logossa purjeveneen kuvana ja ”Ol niingon gotonas”

-kutsuna. Jäähallin lounaan pääruokana oli paikallinen lapskoussi. Päiväjuhlassa saatiin kuulla Hj. Nortamon raumagiäline pakina Ossi Paavolan esittämänä. Muuten juhlatapahtumat sujuivat karjalaiseen tahtiin.

Lauantaihin mahtui runsaasti tapahtumia. mm. piirakkamestaruuskisat ja kuorokavalkadi, samoin iltakirkko, Viipurin lauluveikkojen konsertti ja iltamatanssit. Sunnuntaina Pyhän Ristin kirkossa vietettiin Karjalainen

messu. Juhlakulkue järjestäytyi klo 12 vaeltamaan kohti jäähallia. Oli taas kansallispukuista väriä tien täydeltä. Aurinkoinen vaikka tuulinen sää ei tahtia haitannut.

Karjalaisella torilla eri pitäjäseurat, yhdistykset ja kaupparehmet levittivät hallin täydeltä palvelemaan juhlaa. **Juho Pullin** viipurinrinkeli tuli mukaan kotiin vietäväksi.

Päiväjuhlan juontaja **Eija Vilpas** piti huolen siitä, että minkäänlaista pönötystä ei juhlaan liittynyt: karjalanmurteinen juonto ja spontaaninen iloisuus takasivat viihtymisen arvokaiden puheiden lomassa.

Vakavaa vivahdetta puheissa toi Ukrainan pakolaistilanteeseen viittaaminen ja sen vertaaminen karjalaisten evakkomatkoihin. Oopperalaulaja **Vilma Jää** heläytti pariin otteeseen komeat karjankutsuhuudot! Varusmiessoittokunta antoi tahtia yhteislauluille. Karjalan Liiton puheenjohtaja **Outi Örnin** terveh-

dyspuheen alussa kuultiin valtioneuvoston tervehdys. Juhlapuheen piti kirjailija, tutkija **Anna Kortelainen**.

Jäähallin jyrkissä portaissa ikäihmiset kömpivät onneksi pahemmin kompastelematta. Näköalat kyllä sieltä ylhäältä olivat hienot.

Juhlan lopussa ilmoitettiin uutinen, että tästä lähtien kesäjuhlat järjestetään joka toinen vuosi, eli seuraavat ovat vuonna 2024. Paikkaa ei vielä paljastettu.

– Kaija Sipilä –

TÄS LEHES:

Rauha Joronen monessa mukana
s. 3

Juhlatervehdykset
s. 4

Ryijyn salaisuus
s. 6–7

Evakkotomaatti
s. 8

Johannes-Seura ry:n sääntömääräinen syyskokous

Johannesjuhlien yhteydessä Vistan koululla Vistantie 31
lauantaina 6.8.2022 klo 13.00

Käsitellään sääntöjen 9§:ssä mainitut asiat.

– Johtokunta –

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Veijarin matkassa

Muistin olemusta selviteltyt psykologi Marja Saarenheimo on todennut, että muistaminen on muuntuvaista. Aina kun jotain palautetaan mieleen, tiedon ja tilanteen muruset kootaan yhteen – rakentuu se mitä halutaan muistaa tai jokin virike tuottaa tuloksia. Ja kun tarve on ohi, muruset hajaantuvat omiin suuntiinsa. Eli muistamisen kooste on ainutkertainen, seuraavalla kerralla hieman eri aineksista tehty. Hän on kuvannut muistia veijariksi, jonka tekemisiin ei pidä aina ja kaikessa luottaa. Siksi muistoista kannattaa kertoa ja verrata toisiin vastaaviin. Menneestä on monta totuutta muistojen verkostossa.

Poikkesin aikanaan Satakunnassa huoltoaseman kahvilaan. Nurkkapöydässä istui tuttuun tapaan mieskööri, suurta ikäluokkaa. Olivat sen verran lähellä, että jutut kuulin ja päätinkin pidentää taukoa. Keskusteluaiheet avasi liki järjestään sama aktiivinen persoona. Kun hän oli muistellut vaikkapa samalla kylällä asuneen Erkin avioituneen naapurin Ritvan kanssa ja muuttivat Ruotsiin Volvoja tekemään, niin muu joukko selvitteli kyseessä olleen Veikon joka lähti Ritvan siskon Sinikan kanssa Norjaan öljylautalle. Samalla tavalla kävi kymmenelle muulle entisajan uutiselle – ne purettiin ja perattiin kunnes mitään alkuperäisestä ei jäänyt jäljelle. Tämä ei aloittajaa vaivannut eikä ketään muutakaan, sillä jokainen pääsi olemaan asiantuntija vuorollaan ja oikeaisemaan tarinaa. Se oli suurta muistamisen viihdettä ulkopuolelta seurattuna ja saattoi toistua taas seuraavalla viikolla. Jälkikäteen voi miettiä, olikohan tässä veijarina muisti vai se juttujen aloittaja.

Elämän kertoja

Tässäkin numerossa muistetaan ihmiseloa omin tai toisten toimin. Norma Heimola jatkaa tekstiilitaiteilijan polulla taivaltaan ja tuo nyt eteemme Karjalan sellaisena kuin hän on sen kuullut ja kokenut. Paluu sukujen pariin merkitsee persoonallisia henkilömuistoja, sanojen maailmaa, värejä ja tuoksua. Sodan kohtalokkaat tapahtumat johtivat vaihtuviin ympäristöihin ja myöhemmin itsensä toteuttamiseen taiteellisin keinoin. Karjala voi todistettavasti olla luovuuden lähde.

Lehdessä muistetaan myös Rauha Jorosta, jonka elämäntaival kesti lähes vuosisadan. Hänen toimintansa karjalaisten yhteisissä tehtävissä tai tukirooleissa oli mitaltaan lähes kahdeksan vuosikymmentä. Johannekselaisenkin asiamiestoimet alkoivat heti näytenumerovaiheessa kesällä 1950 ja laskemme, että hän vielä kaksi vuotta sitten hoiti oman tilauksensa lisäksi muitakin. Siinä on kunnioituksen ansaitseva esimerkki arvoista ja niiden hyväksi annettavasta panoksesta. Asioita voi tukea ajatuksissaan, mutta toiminta tuo ne todeksi ja saa muitakin mukaansa. Muistamme kiitoksin.

Kokoonnumme muistamaan

Johannesjuhlien järjestäjäjoukko antaa meille ajan, paikan ja virikkeet muistamiseen. Voimme tavata vuosien takaisen tutun ja hänen kauttaan palautuu mieleemme perheensä, sukunsa, kotitalonsa ja elämisen verkosto tavallisen oloisena tai erikoisin tapahtumin. Saman me annamme itseltämme ja lyhyemmässäkin tuokiossa ovat läsnä elävät ja edesmenneet. Sukurihmat vahvistuvat, ystävien tiedot päivittyvät.

Sen lisäksi juhlapäiviin on ladattu yhteisiä kokemuksia ja nekin vetävät väkeä yhteen vuosi vuodelta. Taustalla on myös karjalaisen kansan yhteinen kokemus kotiseudun menetyksestä ja jatkuvuuden tarina, uudelleenrakentamisen tarina. Niitä ei ajatella arjessa, ellei välillä ole mahdollisuuksia nostaa niitä yhdessä esiin. Muistamme – kaikkea ei siis ole menetetty.

Lehdelle asiaa

Tuo kysymyksesi, mietteesi, ideasi lehdekijöiden tietoon. Johannesjuhlilla siihen on mahdollisuus, katso lisää etusivulta – kohtaupaikka on juhlapaikan aulassa. Pidetään mielessä.

Sitä ennen – hyvää heinäkuuta!

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannesseura@elisanet.fi. Muussa muodossa olevat aineistot Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Elo-syyskuun kaksoisnumeroon aineisto viimeistään 17.8. (painopv 31.8.). Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Lea Tuulikki Haapasalo o.s. **Haltia** kuoli 29.4.2022 Turussa. Hän oli syntynyt 25.6.1932 Johanneksen Haltiansaarella. Rakkaudella kaivaten Kari ja Tuula, Mika perheineen, Suvi perheineen, Janne, Minna ja Anni sekä Heidi ja Heikki. Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

Rauha Kyllikki Joronen kuoli 7.5.2022 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 20.2.1923 Johanneksen Huistuppulassa. Kaivaten muistavat omaiset. Siunattu läheisten saattamana 31.5.2022.

Niilo Tapani Karvonen kuoli 9.6.2022 Turussa. Hän oli syntynyt 9.12.1934 Johanneksessa. Kaipaamaan jäivät Milja, Hilikka ja Seppo, Miia, Konsta ja Henri, Paula, Aku, Santtu, Paavo ja Onni, Sauli, Antti sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu Kärämäen siunauskappelissa 30.6.2022.

Maija Helena Kaukonen o.s. **Kaukonen** kuoli 4.5.2022 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 16.11.1928 Johanneksen Päättilässä. Kaipauksella lapset perheineen.

Veikko Olavi Kosonen syntyi 16.12.1929 Niemelässä ja nukkui pois 21.5.2022 Turussa. Kaipaamaan jäivät Tiina ja lapset perheineen, Riitta sisko perheineen ja muut sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

Helvi Lindström o.s. **Reponen** kuoli 4.5.2022 Turussa. Hän oli syntynyt 3.10.1925 Johanneksessa. Ikävöiden Pirjo, sukulaiset ja ystävät.

Irma Teräväinen o.s. **Skyttä** kuoli 26.5.2022 Turussa. Hän oli syntynyt 5.8.1936 Johanneksessa. Rakkaudella kiittäen ja kaivaten muistavat Jukka ja Satu, Minna, Arho ja Mikael, Sanna, Ville ja Karoliina, Keiju ja Liisi sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

Heikki Juhani Niiranen kuoli 1.6.2022 Kaarinassa. Hän oli syntynyt 26.6.1942 Johanneksessa. Kaivaten muistavat Johanna ja Janne, Leila sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Merkkipäiviä

85 vuotta

26.6.2022 Turun Lehmusvalkamassa **Hilikka Pentti** Johanneksen Vaahtolan Pentinmäeltä. Hilkan vanhemmat Reino ja Saga Pentti o.s. Jokela.

Hartauskirjoitus

Keskikesää!

Näin meidän Jumalamme hyvytydessään armahtaa meitä: Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto. Se loistaa pimeydessä ja kuoleman varjossa eläville, se ohjaa jalkamme rauhan tielle (Lk.1:78-79).

Anopin kanssa muinoin päiviteltiin, että kesä alkaa juhannuksena olla ohi. Ei se ole. Muutama päivä sitten vietimme keskikesän juhlaa, juhannusta, ja aurinko on vieläkin korkealla, kesä on kauneimmillaan, jotenkin myöhäisestä keväästäkö johtuen - tuoreimmillaan.

Luukkaan evankeliumin teksti on osa Sakariaan kiitosvirttä. Siinä hän puhuu aamunkoitosta kuvaten Jeesuksen tuloa. Ajattele aamunkoittoa, miten se tulee: ääneti. Jeesus syntyi köyhiin oloihin Betlehemin talissa. Hänestä tuskin tiesi kukaan, vain muutama lammaspaimen. Jos meidän sydämeimme on vastaanottavainen, Jeesus tulee sinne kuin aamuaurinko, ääneti ja valaisten pimeimmätkin kolkat. Hän haluaa ohjata meitä askel kerrallaan tässä maailmassa kohti iankaikkista elämää, kohti rauhan maata.

Rauhan polku, jota Sakarias kuvaa, ei ole jotain, mikä kieltäisi kärsimyksen. Sitä on maailmassa ja omassakin elämässämme. Sakarias ei kiellä, etteivätkö viholliset voisi yrittää pelotella Jumalan omia. Saattavatpa he siinä hetkittäin onnistuakin. Kuitenkin Sakarias odottaa aamunkoittoa, joka hälventää pelon. Elämä Jumalan valossa on Hänen palvelemissaan, ei oman tahtomme toteuttamista. Me saatamme pelätä, että kun teemme Jumalan tahdon, se on jotenkin pois meidän omastamme. Ikään kuin elämä menettäisi makunsa, että siitä tulisi tylsää. Kun rukoilemme elämämme tarpeita, Jumala ottaa pois pelkomme. Ei Jumala meiltä ihmisiä vaadi. Hän ei vaadi meiltä itsemme parantelua, vaan Hän on tehnyt kaiken valmiiksi. Meidän tarvitsee vain vastata Jumalan kutsuun. Kaikki on valmista, voit elää rauhassa!

Hyvää kesää, siunausta elämääsi!

– **Veikko Sailola** –
Vahdon kappalainen

Tapautumakalenteri

HEINÄKUU

11.7. Johannes-Seuran historia-ja musiikkiretki Porkkanaan.

ELOKUU

6.8. Johannesjuhlat Paimiossa.

6.8. Johannes-Seuran syyskokous
Johannesjuhlien yhteydessä Paimiossa.

KAKSI KYLÄÄ -iltapäivä jatkuu syksyllä

Kesäkuussa seuran kotiseututoimikunta esitteli Liedossa **Helge Toivosen** johdolla valokuvia ja karttoja Karhulasta ja Koskijärveltä. Iltapäivä kului nopeasti Helgen mukavan kerronnan merkeissä. Kohviakin saatiin.

Syksymmällä, lomailun jälkeen jatkamme samalla teemalla. Paikka ja aika ilmoitetaan myöhemmin.

Tule mukaan ja tuo naapurisikin!

Kesäisin terveisin
– **Kotiseututoimikunta** –

Pääfilän koulupiiriläiset

Kokoontuvat Johannesjuhlilla 6.8.2022
Paimiossa klo 12:00

Johtokunta

Hörkön sukuseura

Vuosikokous la 6.8.2022
klo 11.00 Paimiossa Vistan koululla
Johannesjuhlien yhteydessä.
Tervetuloa!

Nyt on aika...

kerätä talteen ne rakkaat kuvat Koti-Karjalasta, evakkomatkoilta ja jälleenrakentamisesta uusilla asuinpaikoilla. Löytyisikö Sinulta arvokasta aineistoa digitoitavaksi Johannes-Seuran arkistoon jälkipolville?

Kuvia ei tarvitse irrottaa albumeista. Ota muis-titikki mukaan, niin saat kuvat tallennettuina.

Seuralla on myös kuvia arkistossa, joiden henkilöt kaipaavat tunnistamista. Voisitko olla tässä avuksi?

Entä minkälainen oli ensimmäinen matkasi Johannekseen ja kotikylään, kun sinne 1990-luvun alussa alkoi päästä? Haluatko kertoa tarinasi?

Iloisia hetkiä kuvien parissa odottelevat seu-ran kotiseututoimikuntalaiset Helge Toivosen johdolla (helge.toivonen@welho.com, tai puh. 050 2611).

Kokoonnumme Piikkiössä Johannes-Seuran toimistolla (Myllytie 1) tiistaisin alkaen klo 12. Tule mukaan! Kohviakin keitetään.

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat ovat muuttuneet:

Vuoden 2022 alusta alkaen toimisto on auki kolme kertaa kuukaudessa, kahtena lauantaina ja yhtenä keskiviikkona. Muina keskiviikkoina yhteydenotot puh. 02 4795 118 klo 12-16. Muusta mahdollisesta aukiolosta sovitaan erikseen.

Heinäkuu

LA 16.7.klo 11-15

SULJETTU 17.7.-16.8.

Elokuu

LA 6.8. tavataan Johannesjuhlilla

KE 17.8. klo 12-17

LA 20.8.klo 11-15

Syyskuu

LA 3.9.klo 11-15

LA 17.9.klo 11-15

KE 21.9. klo 12-17

Rauha Joronen in memoriam

Rauha Kyllikki Joronen syntyi Johanneksen pitäjän Huistuppulan kylässä 20.2.1923. Hän oli **Hilda** ja **Anton Jorosen** kolmesta tyttärestä keskimmäinen. Sisar **Laila** oli kaksi vuotta vanhempi ja **Helmi** taas pari vuotta nuorempi. Perheeseen kuuluivat myös isovanhemmat **Anna** ja **Anton** Joronen. Suuressa talossa asui lisäksi isän kolme veljeä perheineen. Anton-isä teki pajassaan sepän töitä, talon myllyssä jauhettiin kylän viljat ja pärehöylällä rakennusten kattopäreet. Koti sijaitsi kylän keskeisellä paikalla liki **Ahlqvistin** kauppaa ja työväentaloa. Isoäiti, jota lapset kutsuivat mummaksi, piti Viipurin torilla ja halissa kalakauppaa. Lapsuus ja nuoruus olivat onnellista ja turvallista aikaa. Muistot niiltä ajoilta säilyivät kirkkaana mielessä läpi elämän. Muistoihin tuli usein mamman Viipurista tuomat appelsiinit ja arbuusit, joita hän toi tuliaisina lapsille.

Koulua käytiin Kaislahden kansakoulussa, jossa kävivät myös naapurikylien lapset Niemelästä ja Hannukkalasta. Rauha oli hyvä oppilas, ja opettaja olisi toivonut, että hän lähtisi Viipuriin oppikouluun, mutta perheen taloudellinen tilanne ei sitä mahdollistanut. Nuorena hän oli puotipuksuna Ronin kaupassa ja myöhemmin pääsi pankkiin töihin. Rauhalle oli erittäin rakas paikka myös äidin syntymäkoti Hannukkalassa, koska siellä oli paljon saman ikäistä nuorisoa ja mummolaan mentiinkin usein viikonlopuiksi.

Sota muutti koko elämän ja nuoruuden haaveet. Tuli lähtö kotikylästä tuntemattomiin paikkoihin ja vieraiden asuntoihin. Matka härkävaunussa oli pitkä ja raskas, määränpääkin vielä tuntematon. Viimein paikaksi osoitautui Salo, jossa Sirkkulan koululla oli ensimmäinen majoituspaikka. Sieltä isännät kävivät valitsemassa itselleen evakkoperheen. Rauhan perhe sai hyvän paikan Paimiosta **Aron Ylitalon** tilalta, jossa asuttiin vuoden verran. Keväällä 1941 uudeksi asuinpaikaksi tuli Porin Lattomerelle rakennettu ruotsalaistalo. Asuminen siellä jäi lyhyeksi, kun tuli lupa palata takaisin kotiin, jonne perhe myös lähti. Rauha mietti usein, miksi lupa paluuseen annettiin, vaikka sota oli yhä käynnissä. Moni rakensi talon valmiiksi ja uskottiin tulevaan elämään kotona Karjalassa, mutta asiat menivät toisin. Lopullinen nopea lähtö tapahtui syksyllä 1944. Venematka merellä jäi vahvana muistona mieleen, kun he joutuivat keskelle ilmataistelua Viipurinlahdella. Korkeimman käsi oli heidän kanssaan, että pääsivät turvaan, kertoi Rauha. Edessä oli paluu takaisin

Alakoululaisia 29.9.1930. Opettaja Kerttu Heinonen. Alarivissä (oik.) Toivo Tikka, Oiva Lipponen, Olavi Kosklin, Eeva Rikkinen, Signe Pukki, Sylvi Kosonen, Einar Kosklin, Onni Lenkkeri, Erkki Vaskinen ja Eino Lahtinen. Ylärivissä (vas.) Kauko Paakkonen, Mikko Sibakoff, Kauko Hirvi, Taimi Sibakoff, Irja Rouvi, Hilpi Klubb, Sirkka Hämäläinen, **Rauha Joronen**, Pentti Vaskinen ja Eino Kuisma.

Hannukalan rannalla vas. Rauha, Anja Luukkonen (Kesäläinen) ja Mirjam Perho (Kesäläinen).

ja väliaikainen asunto järjestyi jälleen Paimiosta Ylitalon tilalta.

Uusi elämä alkoi Littoisissa, jonne valmistui oma koti 1947. Rauha sai työpaikan Vientikunta Munan toimistosta, jossa hän työskenteli kassanhoitajana eläkkeelle lähtöönsä saakka. Perhe ja sisaret olivat hänelle hyvin rakkaita, ja hän kantoi suuren vastuun myös toimeentulosta. Pientilalla viljeltiin viljaa ja juureksia, oli pari lehmää, porsas ja kanoja, jotka antoivat ruokaa pöytään. Talossa oli aina myös hevonen, Anton-isä oli paikkakunnalla tunnettu seppä ja kengittäjä. Laila-sisar hoiti karjan ja

hänen hierojataidoistaan moni sai avun kipeisiin jäseniin. Nuorempi sisar Helmi hoiti kotityöt äidin kanssa.

Rauhan rakkain harrastus oli lukeminen, joka antoi paljon iloa elämään. Koti täyttyi vähitellen monipuolisesta kirjallisuudesta. Nuoruuden harrastuksia olivat myös voimistelu ja kuorolaulu sekä aktiivinen osallistuminen Johannes-Seuran toimintaan. Vuotuiset kotiseutumatkat Viipuriin ja kotikyliin olivat vuoden kohokohtia. Niitä muistellaessa aika kului rattoisasti, ja tunnetusti Rauhallalla oli tarkka muisti ja kertojan lahjat. Usein jutut kääntyivät menneisiin aikoihin. Rauha sanoikin, että taas myö mäntiin Huistuppulaan.

Ihmisenä Rauha oli vahva, rehti ja iloinen sekä mainio seuraihminen. Viimeiset viisi vuotta hän sai asua yhteisökodin pienessä yksiosässä, jossa hän viihtyi hyvin.

Ikä alkoi viedä voimia ja valoa elämästä, kun näkö ja liikkuminen heikkenivät. Rauha sai elää täyttää elämää 99 vuotta, hän kuoli Kaarinassa 7.5.2022.

Kaipausta rakasta ystävää kohtaan on suuri, mutta muistoissa hän on aina luonamme. Rauha oli isäni **Eino Vyyryläisen** serkku.

– Helena Kalliopohja –

– Leena Höysniemi –

Inkeri Rousi ja Rauha Joronen ensimmäisellä kotiseutumatkalla Hannukkalassa. Takana Jankarin ja Koskelinin talot.

Karjalaisen kansan messu Rauman Pyhän Ristin kirkossa

Kirkon historiaa

Pyhän Ristin kirkko sijaitsee vanhan luostariyhteisön Vanhan Rauman alueella ja on osa alueen maailmanperintökohdetta. Fransiskaanimunkkeilla oli Rauman lisäksi luostarit Ahvenanmaalla Kökarissa ja Viipurissa. Harmaista luonnonkivistä tehty keskiaikainen kirkko on rakennettu vuosina 1515-1520. Siihen liittyy myös 1800-luvulla valmistuneita osia. Fransiskaanimunkit ovat rakentaneet Suomeen kolme kirkkoa, joista Pyhän Ristin kirkko on vanhin. Samalla se on myös keskiajalta säilynyt vanhin rakennus Raumalla. Ennen kivikirkkoa paikalla on sijainnut useita puukirkkoja, jotka ovat tuhoutuneet tulipaloissa, Kellotapuli on korvattu valkoiseksi kalkitulla tornilla vuonna 1816. Torni toimi aikanaan merenkulkijoiden maamerkinä ja tähyystornina

Kuva: Hannele Kajander

Krimin sodan aikana. Kirkon kuoriholvi on täynnä kauniita maalauksia. Kirkkomaalle tullaan porttiholvin kautta. Pääsisäänkäynnin edustalla on kuvanveistäjä **Jussi Vikaisen** vuonna 1974 tekemä Pyhän Fransiskuksen patsas. Kirkossa on istumapaikkoja 650.

Karjalaisen kansan messu

Sunnuntaiaamuna kirkko täyttyi lehteriään myöten Karjalaisten kesäjuhlien osallistujista. Saarnan piti Mikkelin piispa **Seppo Häkkinen**. Liturgina toimi kirkkoherra **Valteri Virta**. Musiikin johto oli Rauman seurakunnan johtavalla kanttorilla **Leena Kivellä**. Lisäksi kuultiin Viipurin Lauluveikkojen esityksiä. Karjalaisen messun on säveltänyt ja sanoittanut teologian tohtori **Tapani Nuutinen**. Messun sävelet ja sanat ovat karjalaisten sielunmaisemaa koskettavia. Lauluihin on helppo yhtyä. Sävelet ovat tarttuvia ja tuottavat iloa laulajalle. Messussa on runsaasti musiikkia ja seurakunnan laulua.

Alkumusiikin jälkeen lähetettiin seppelpartiot muistomerkeille. Piispa

Seppo Häkkinen saarnan aiheena oli Luukkaan evankeliumin 16. luku. Siinä vertaillaan rikkaan miehen ja köyhän, paiseita täynnä olevan **Lasaruksen** elämää. Rikas mies eli yltäkyläistä elämää, mutta köyhä Lasarus kärsi puutetta ystävinään vain kulkukoirat. Rikkaan ja köyhän kuoltua osat vaihtuivat. Rikas joutui kärsimään, mutta Lasarus sai hyvän osan. Elämän aikana on tehtävä hyvää ja jaettava omastaan köyhille ja puutetta kärsiville. On oltava yksimielisiä, auttamishaluisia ja oikeudenmukaisia. Saarna kosketteli myös evakkojen kärsimiä menetyksiä ja Ukrainan sotaa. Ehtoollisen jaon ja kiitosrukouksen jälkeen päätösmusiikkina kuultiin suomalainen rukous ”Siunaa ja varjele meitä, Korkein kädellä”. Tätä me kaikki Suomen heimot yhdessä rukoilemme näinä vaikeina aikoina. Me toivomme, että maailmassa vallitsisi rauha eikä rakas, itsenäinen isänmaamme koskaan enää joutuisi sotaan.

– Liisa Katajainen –

Johannesjuhlat 6.8.2022

Tervetuloa Johannesjuhlille Paimioon

Viime vuodet ovat olleet korona-ajan varjostamia, joka on vaikuttanut merkittävästi toimintaamme viimeisten kahden vuoden aikana. Kahdet kotiseutujuhlat jäivät viettämättä, mutta viime vuonna sentään oli Johannekselaisen haaste viettää kotiseutujuhla oman lähipiirin kesken. Muutamia kuvia näistä jäsenten omista juhlista julkaistiin seuran lehdessä. Hienoa oli seurata, että väkemme kekseliäästi juhli kotipitäjäämme pienessä piirissä, vaikka emme suurin joukoin voineet yhdessä kokoontua.

Moni varmastikin kaipaa karjalaisväen puheensorinaa, ystävien ja tuttujen tapaamista, sekä haastelemista, kuinka sinulki o mant?

Seuran toimintaa olemme yrittäneet johtokunnassa kääntää uusille urille. Varsinkin kun Johannekseen emme ole päässeet kotiseutumatkoiille epävarman koronatilanteen johdosta. Tästä johtuen toimintaan on tuotu voimakkaammin kotiseutuillat, joissa perehdytään Johanneksen eri kyliin ja näitä jatketaan tämän vuoden aikana. Johanneksen kotiseutumatkoiille tuotiin viime vuonna vaihtoehtona karjalaisuuteen vahvasti liittyvä kotimaan matka, kun Mikkelissä oli mahdollista tutustua sodanajasta kertoviin museoihin. Helmikuun alussa oli vielä suunnitelmassa käynnistää uudelleen kotiseutumatkat Johannekseen, mutta Venäjän aloitettua sodan ja hyökättyä Ukrainaan päätimme johtokunnassa olla toistaiseksi toteuttamatta matkoja Johannekseen ja vaihtoehtoksi nostettiin mielenkiintoinen Porkkalan-matka.

Vuonna 2019 kokoonnuimme Johannesjuhlille Lietoon ja tavoitteena oli järjestää seuraavat juhlat Kaarinassa. Erinäisten keskustelujen ja pohdinnan jälkeen päädyttiin johtokunnassa poikkeamaan juhlien järjestämisvuoroista, jonka jälkeen päädyimme valitsemaan näiden juhlien pitopaikaksi Paimion.

Johtokunta esittää osana ensi vuoden toimintasuunnitelmaa seuran syyskokoukselle, että ensi vuonna ryhdytään selvittämään muistolaatan hankkimista seuran perustamiskokouksen pitopaikkakunnalle Paimioon. Mikäli Paimion kaupunki suhtautuu asiaan myönteisesti, niin tavoitteena on muistolaatan julkistaminen seuran perustamisen 75-vuotispäivänä vuonna 2024.

Vuoden 2008 Johannesjuhlien aikaan tulini valituksi seuran puheenjohtajaksi. Kuluneiden seitsemän kaksivuotiskauden aikana olen ollut mukana monessa karjalaisessa hankkeessa. Sijoituskuntien ystävyyskuntasopimukset päivitettiin ja laadittiin. Lisäksi seuran ja Sovetskin paikallishallinnon välille päivitettiin uusi yhteistyösopimus. Johanneksen kirkonmäen rakentamisasiassa laadimme seuran ja Ortodoksikirkon välisen sopimuksen, jolla turvasimme puhevaltamme uuden kirkonrakentamisessa. Moni asia on vaatinut hyviä henkilökohtaisia suhteita rajan toisella puolella olevien ihmisten kanssa. Nämä vuodet ovat olleet varsin opettavaiset, kun olen päässyt perehtymään venäläiseen neuvottelukulttuuriin.

Tilanteen normalisoituessa Venäjällä koronan osalta ja varsinkin Ukrainan sodan päättyessä edessä on yksi keskeneräinen hanke, joka pitää saada kuntoon. Nimittäin Johanneksen sankarihautausmaan kunnostaminen ja rajaaminen. Tämä kunniavelkamme vaatii keskustelujen aloittamisen Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen kanssa, jotta asia saadaan varmasti hoidettua protokollien mukaisesti. Toiseksi meillä on ainakin vielä yksi kirjahanke, joka tulee saada tehdyksi. Kesäkuun alussa kokountui pieni ryhmä pohtimaan uutta kirjaa, jonka keskeisenä ajatuksena on johannekselaisten sijoittuminen uusille asuinpaikkakunnille ja miten elämä lähti siellä liikkeelle, sekä miten evakot rikastuttivat uusien kotipitäjiensä elämää monin eri tavoin. Ilolla voin todeta, että vihdoinkin kirjahanke toden teolla käynnistyy. Tästä lisää syksyn Johannekselaisissa.

Kaksi vuotta sitten lupasin hoitaa seuran puheenjohtajan pestiä vielä kahden vuoden ajan, jotta on reilusti aikaa uuden puheenjohtajan etsinnälle. Johannes-seuran puheenjohtajuus on ollut minulle matka, joka on vienyt minut mukaan Karjalan Liiton hallitukseen ja Karjalaisten Pitäjähdistysten Liiton puheenjohtajaksi. Neljätoista vuotta on kuitenkin toiseksi pisin jakso seuran puheenjohtajuuksissa ja kyllin pitkä aika yhdelle ihmiselle. Juhlien yhteydessä pidettävässä seuran syyskokouksessa valitsemme uuden puheenjohtajan, joka aloittaa uutena heimopäällikkönä ensi vuoden alussa.

Lupa antaa tukea uudelle puheenjohtajalle ja toimia mentorina hänelle vaativassa tehtävässään.

Toivottavasti näen sinut Paimiossa Johannesjuhlien merkeissä viettämässä mukavaa lauantaipäivää. Siellähän saamme jälleen kerran tavata tutut ja kuulla, kuinka taas haastellaan. Kerää nyt ystävät mukaan samaan kyytiin ja suunnatkaa Paimion pitäjään seuramme vuosijuhlaan.

Tavataan Paimiossa

– Janne Aso –
seuran puheenjohtaja

Tervetuloo Paimioo!

Myö jo kovast teitä vartutaa. Kaks vuotta män tuon koronan merkeis. Nyt ollaa intoo täynnä ja **Saariston Pekan** johol on juhlii suunniteltu. Piirakat on tilattu, munavoin kans tietyst. Rokkaa on tarjol ja jottai kesäkeittoos jos jollekii ei rokka sovi. Kohvii keitetää ja.

Tule haastelemmaa ja tappaamaa vanhoi tuttui - uusiikii voip saaha. Ei huoli muuta ko kyssyy et ”Mist kyläst sie oot?” tai ”Ollaaks myö sukkuu?” ni joha sitä pääsöö haastelemise alkuu.

Nähhää elokuus Paimios!
– Juhlatoimikunta –

Eturivissä vasemmalta **Pirkko Vihanto**, juhlatuimikunnan pj. **Pekka Saaristo**, **Raimo Salmi** takarivissä vasemmalta **Hannele Kajander**, **Helena Reponen**, **Tuula Ahola**, **Satu Tuominen**, **Juhani Virta**, **Pirkko Tausa**. (Kuvasta puuttuvat **Terhi Reponen**, **Sirpa Saaristo** ja kuvan ottanut **Heli Sirkesalo**.)

Tervetuloa Paimioon!

Odotat varmaan jo kovasti kesän Johannesjuhla, onhan koronavirus rajoittanut ystävien tapaamisia ja yhteisiä juhlia jo parin vuoden ajan. Ainakin nyt kesällä saamme hetken hengähtää, tavata toisiamme ja jakaa yhteisiä kokemuksia.

Kesällä rippikoulussa puhuimme Isä meidän -rukouksesta. Rippikoululaiset opettelivat rukouksen ulkoa, kuten sinäkin kerran olet opetellut. Opetin nuorille, että Isä meidän -rukous on käännetty lukemattomille kielille ja murteille. Tuota Jeesuksen opettamaa rukousta rukoilevat kristityt ympäri maailmaa. Ihastelimme ajatusta, että juuri tälläkin hetkellä jossakin rukoillaan arabiaksi, ukrainaksi tai jollakin Afrikan murteella.

Nuoret piirsivät isolle paperille suuren ympyrän, maapallon. Pallon pinnalle he liimasivat eri kielisiä Isä meidän -rukouksia, joita olin heille kopioinut. Pallon pinta tuli täyteen rukousta. Nuoret tutkivat kiinnostuneina eri kielisiä tekstejä. Mukana oli myös karjalan murteelle käännetty rukous (Karjalaisii katkismus, **Kuronen**)

*Isä meijä, joka oot taivaass,
Pyhitetty olkoo siun nimmeis,
Tulkoo siun valtakuntais.
Tapahtukkoo siun tahtos, tääll maa pääll niiko taivaiskii...*

Kerroin nuorille, kuinka emerituspiispa **Huovinen** kertoo rukoilevansa silloin, kun hän kohtaa jotakin huolestuttavaa, raskasta tai pelottavaa. Hän tekee huomaamattoman ristinmerkin kämmenensä suojaan ja lausuu hiljaa Isä meidän -rukouksen pyynnön: Päästä meidät pahasta. Tätä rukousta olen itsekin toistellut, kun uutiset läheltä ja kaukaa tuovat mieleen levottomuutta.

Taivaan Isä kuulee rukouksemme, pyyntömme ja kiitoksemme, millä kielellä tai murteella rukoilemmekin. Hänen varjelukseensa saatte luottaa myös silloin, kun hyvillä mielin kokoonnutte Johannesjuhlille Paimioon.

Siunattua ja iloista juhlapäivää!
Paimion seurakunnan puolesta sydämellisesti tervetuloa
Johannesjuhlille Paimioon!

toivottelee
– Päivi Nurmi –
vs.kirkkoherra, Paimion seurakunta

Sukututkijoiden kohtaamispaikka

Olemme varanneet juhlille kokoontumistilan niin geneettisesti kuin perinteisesti Johanneksen sukuja tutkiville klo 10-14. **Komosen Markulla** on päivitettyjä tietoja johannekselaisten isälinjoista.

Tervetuloa tutustumaan, kertomaan omista tutkimuksista ja vaihtamaan ajatuksia johannekselaisesta sukujen tutkimisesta!!

FTDNA Johannes-
St.Johannes -projektin ylläpitäjät
<https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/about>

Hyvät Johannesjuhla-vieraat!

Viimeisten runsaan kolmen vuosikymmenen aikana olemme ehtineet jo tottua siihen, että luovutetun Karjalan alueelle on suhteellisen helposti voinut mennä. Matkatoimisto on hankkinut viisumin-kin puolestamme. Niinpä matkoja joka puolelle luovutettua Karjalaa on todella paljon tehty. On tehty omaan kotiseutuun kohdistuvia matkoja, eri taistelupaikoille suuntautuneita matkoja ja sitten on vain tutustuttu eri kohteisiin. Monille juurensa Karjalassa omaavalle näitä matkoja on kertynyt useita joka vuosi pitkältä ajalta.

Minulla on myös ollut mahdollisuus käydä luovutetun Karjalan alueella useampaan kertaan. Eniten noita käyntejä on Paimion vuosien aikana tullut luonnollisesti entisen Johanneksen alueelle siitä yksinkertaisesta syystä, että monella nykyisellä paimiolaisella on juuret siellä. Johannekseen suuntautuvilla matkoilla on myös tutustuttu moniin kyliin ja ympäröiviin alueisiin sen ohella, että entisen Johanneksen kirkon paikka ja nykyinen kuntakeskus on tullut tutuksi.

Matkojen runsaan annin tällainen ”puhtaasti länsisuomalainen” on saanut paitsi muilta mukana olevilta niin myös erinomaisten tietämyksen omaavalta Vistamatkojen **Seppo Santalalta**, joka on useimmin toiminut matkanjohtajana.

Viimeisen runsaan kahden vuoden aikana koronapandemia lopetti luovutettuun Karjalaan suuntautuneen matkustamisen lähes kokonaan – aivan kuten se rajoitti Johannesjuhlien pitämistäkin. Sen osalta tilanne oli jo helpottamassa ja näköpiirissä oli matkustamisen vilkastuminen.

Sitten Venäjän raaka ja brutaali hyökkäys naapurimaahan Ukrainaan muutti tilanteen lähtökohdiltaan kokonaan toisenlaiseksi. Emme enää jatkossa voi odottaa pääsevämme matkustamaan luovutetun Karjalan alueelle entiseen tapaan, vaan valitettavasti nyt näyttää edessä olevan aika, jolloin matkustaminen on hyvin rajoitettua tai sitten sitä ei ole.

Paimion kaupunki on osaltaan reagoinut tähän tilanteeseen siten, että kaupunginhallituksen päätöksellä suhteet entiseen Johannekseen, nyk. Sovetski on jäädytetty toistaiseksi.

Niinpä nyt on entistäkin tärkeämpää, että juurensa entiseen Johannekseen tunnistavilla on mahdollisuus kokoontua yhteen Johannesjuhlien merkeissä.

Toivotan Teidät kaikki Paimion kaupungin puolesta lämpimästi tervetulleiksi juhliinne Paimioon ja toivotan Teille hyvää ja antoisaa yhteistä juhlaa.

– Jari Jussimäki –
Kaupunginjohtaja

Johannesjuhlat 6.8.2022

Tervehdyksemme juhlaväelle!

MATKATOIMISTO
VISTAMATKAT
PAIMIO, VISTANTIE 24, PUH. 477 5600, FAX. 477 5614

**KÄYTETTYJEN AUTOJEN
MYynti SEKÄ
ŠKODA-MYynti**
PALVELEE LAUANTAISIN
10-15 MYÖS KESÄLLÄ!

SALO Automyynti
020 777 2410
Valtatie 5

Huolto 020 777 2411
ma-pe 7.30-16.30

Rinta-Joupin Autoliike Oy

rinta-jouppi.com

Teemme kauppaa: ma-pe 10-18, la 10-15

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585
Faksi (02) 243 5100
Gsm (0400) 824 767
markku.hiiri@testipiste.fi

PAREMMAN PYSÄHDYKSEN TAKTIikka

Finnmari®

Keittiö
KEITTIÖ

SUBWAY®

NESTE K
Paimio
AVOINNA arkisin klo 6-22
la-su klo 8-22

PAIMION KUKKAPALVELU
ma-pe 9.00-17.00
la 9.00-16.00 su 10.00-15.00

Kukkia iloon ja suruun
Pussitie 4
21530 Paimio
02-4732176

Parturi-kampaamo Rissanen
Vistantie 8, 21530 PAIMIO

Raili ja Niina

Puh. (02) 473 4406

Ma 12-20

Ti-pe 9-17

Muina aikoina sop. mukaan

CUTRIN
PROFESSIONAL

PARTURI-KAMPAAMO

Anne Sandholm

VIHOSSUONTIE 29, VEIKKARI, 21530 PAIMIO
PUH. 02-470 2702 / 050-523 2377

TANNISILTA
KAIKKI HERKUT
ARKEEN JA JUHLAAN!

PAIMIONTIE 452 - 02-4776500 - TANNISET.COM

Vistantie 10, Paimio
MA-PE 10-17 LA 10-14
puh. 040 771 0795

Sininen Neula
Kangaskauppa

Kankaat, ompelu- ja käsityötarvikkeet
Askartelutarvikkeet
Ompelupalvelu

Tervetuloa!

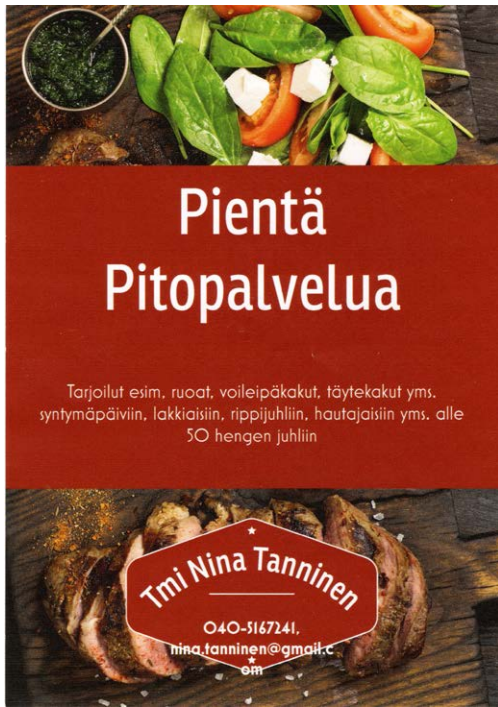
Vistantie 15
21530 Paimio
Puh. 050 5707172

VOIMAKAS
VOIMAKASSALI.FI

**Graafinen
suunnittelu**
Kuvitusprojektit

esahaltia.fi

Pientä Pitopalvelua

Tarjoillut esim. ruoat, voileipäkakut, täyttekakut yms. syntymäpäiviin, lakkiaisin, rippijuhlisiin, hautajaisiin yms. alle 50 hengen juhlisiin

Tmi Nina Tanninen
040-5167241
nina.tanninen@gmail.com

Tmi Nina Tanninen
Klassinen hieronta

Koulutettu Hieroja
nina.tanninen@gmail.com
040-5167241
Isolompakontie 18, Paimio

Sportia
SANTALA

MAANRAKENNUS
KIVELÄ OY

IXIA
Tuliaisioski

Asematie 2, PAIMIO

Johannesjuhlat
6.8.2022

50 VUOTTA

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätoimistona olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA ry:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätoimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöintijätoimiston palveluita? **Ota meihin yhteyttä!**

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

V-S Isännöintitalo Oy

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

ISA Isännöintiliitto JÄSENYYS DNV-GL Luotettava Kumppani

www.isannointitalo.fi

Paimion Säästöposti Ky
Autoasi-korjaamo

Lenkkitie 13
21530 Paimio
Puh. 02 470 5850
paimionsaastopiste@gmail.com
www.paimionsaastopiste.fi

AUTOASI
autoasi.fi

Palvelemme: ma-to 7.00–17.00 pe 7.00–16.00

Tekstiilitaiteilija Norma Heimola muistelee Osa 4

Muistoja

Muistot Johanneksesta ovat kuin kuvien ja kuvioiden pehmeävärinen tilkkupeitto. Kertomukset ja muistelot ovat Väntsin tyttöjen, äitini ja tätieni elämästä. Toistuvina ne tulivat lähelle ja olivat ja ovat tärkeitä silta ennen elettyyn ja samalla sukuhistoriaani. Kaikki kuulemani ja muistamani ovat pieniä palasia, jotkut tummia, toiset heleitä ja iloisia, osa ajan haalistamia ja haurastuneita, melkein unohtuneitakin.

Mennyt aika tuli tutuksi kaipauksineen ja haikkeine muistoinen. Kuuntelin murteen ja sanojen nopeata tulvaa ja sointuja. Sukunimetkin, Väntsit, Hiiret, Rastaat, Reposeet, Suikit, Varikset, Kukkoseet ja Kalloseet olivat kuin tarinoita jo itsessään. Samoin etunimet hellittelynimiksi muuntuneina: Saska, Sasu, Santtu, Konsta, Kona, Niko, Topi, Viki ja Suen Tassukin. Naisten kutsumanimistä muistan tai tiedän vain Sohvin, Sandran ja Teelan. Miehillä taisi olla päärooli noissa vanhoissa tarinoissa. Pojistammekin tuli Niko ja Saska, mistä äitini oli iloinen ja jopa tyytyväinen, ne maistuvat niin tuulta. Anoppini ei oikein niitä hyväksynyt, nimet vaikuttivat liian itäisiltä, liian karjalaisilta, jopa venäläisiltä.

Isovanhempani Aleksandra ja Konstantin

Äidinäitini Aleksandra (Sandra) oli ruskeasilmäinen, pitkähiuksinen 22-vuotias neitonon mennessään naimisiin v. 1899 sinisilmäisen, tummatukkaisen Konstantinin (Konstan) kanssa. Sulhanen oli 19-vuotias. Hääkuvaa ei ole säilynyt, tuskin sitä edes ollutkaan. Aleksandran äiti oli Sofia (Sohvi) Suikki ja isän tiedettiin olleen Airikan sukua. Sofiasta puhuttiin hyvin vähän, hänellä oli oma salaisuutensa niin kuin suvuilla usein on eikä niistä siihen maailman aikaan kehdattu haastella.

Konstan isä oli Aleksander Erkinpoika Väntsi. Eerikki-nimi toistui vuosiasadat Väntsin suvussa. Jykevä ja hauska nimi mielestäni. Sukuluettelosta löysin.

Eivät tainneet äitini ja sisaruksensakaan kovin paljon tietää kaukaisista asioista. Väntsi-nimen alkuperää vähän arvuuteltivat, olihan siinä vieras sointi. Tiesivät kyllä Wäntzi- ja Wäntsi-muodot.

Elämää Kaijalassa

Sandralla ja Konstalle syntyi seitsemän lasta. Adele (Teela), Toivo (Topi), Hilja, Viktor (Viki), Elli, Armi ja Else. Äitini Hilja tiesi kyllä ”unohtuneista” nimettömistä kaksosista ”Maijasta ja Matista”. Mutta kuolivatko he heti synnyttyään vai sitä ennen.

Kaksoset kuitenkin olivat nuoremparini ensimmäiset lapset, heistä ei vain puhuttu. Hiljainen suru pysyi sen verran mukana, että äidilleni siitä paljon myöhemmin tohti kertoa. Eikä tapahtumasta koskaan puhuttu sisartensa kesken. Kaksosia on suvussa jo monessa sukupolvessa, mikä on vähän poikkeuksellista. Adele I. Teela syntyi v. 1902 niin että kaksoset ovat kyllä ehtineet syntyä sitä ennen.

Elämä kasvavan perheen kanssa oli työtä ja huolehtimista. Piti olla ahkera ja piti olla sukkela, kuhnia ei saanut. ”Älä seisota sitä luutaa ja jätä lattia, lakaise ensin nurkat.” Tämän käskyn olen minäkin kuullut, ainakin jälkimmäisen. Mammalla I. Sandralla oli paljon kansanviisauksia ja sanontoja. Joskus vähän ennustuksia ja taikaakin mukana. Kirsti Rantanen kutsui minua kerran noidaksi, kun kerroin unestani, mikä koski todellista tapahtumaa, hänen Silja-tytärtään. En ollut siitä kuullut eikä hän ollut sitä kertonut. Sanoi Sandra niinkin, että sitä saa olla vaikka kuinka hieno kunhan tekee kaiken itse.

Perinnekurssilla koulussa luinkin, että Länsi-Suomessa oli kyläkankureita ja käsityöläisiä, Karjalassa kaikki tehtiin itse. Ei ollut Karjalassa ryyjiä seinillä, mutta käsityötaitot opittiin jo varhain. Kankaankudonta, ompelu, neulominen, virkkaus ja kirjonta. Kuluneet lakanat ja loppuun käytetyt vaatteet kierrätettiin

Ryijy ”Muisto Karjalasta”.

ja osasta kudottiin poppanoita. Pojilla ja miehillä olivat omat kädentaitonsa opittavana. Työtä oli tehtävä paljon ja sitä riitti. Mutta oli myös huveja. Tansseihin sai aina mennä kunhan tehtävät oli tehty. Kaikki rakastivat tanssimista. Äidin rippipuku oli taivaansininen, siinä oli ihana tanssahdella iloisin mielin ja kevyin jaloin. Askeleitten pitkin olla kuin ruusunpöytä.

Muutama lehmä, hevonen, lammaset ja kanoja. Perunapello, juurikasmaa. Metsästä sienet ja marjat. Niityn vierestä nokkoset ja mesimarjamättäät. Maito kuorittiin, kerma kurnuttiin ja voi myytiin Viipurin torilla. Itse juotiin ”kurria”. Konstan veri veti hevosmarkkinoille. Aina ei vaihtaminen tai osto onnistunut. Kerran toi mukanaan kovin laiha ruunan. Hevonen oli kyllä tärkeä. Kylmänä

talvipakkasyönä hevonen tuotiin tuvan lämpöön. Mustalaisille tarjottiin levähdyspaikkaa, hevosille karoja, jos siitä oli puute niin ”ruumenia”. Äitini oppi mustalaisilta lukusanat ja muisti osan vielä vanhanakin. Venäläisiltä lomanviettäjiltä sai ”pomposkeja” ja kivalta kuulostavia sanoja.

Joki oli lähellä, uimaan oppivat kaikki lapset keskenään, ei kukaan valvonut tai vahtinut. Else muisteli vielä aikuisekseen joen pyörteiden ääniä. Perjantaisin ilmestyi Nyyrikki, sivuilla romantiikka kukki. Armi Ratia kirjoitti opiskeluaikoinaan Nyyrikkiin mielikuvituksellisia rakkaustarinoita salanimellä rahoitustaakseen opintonsa. Tämä tiedetään, mutta 1920-luvun kirjoittajista ei taideta tietää montakaan. Saatan olla väärässä.

Jos jossakin talossa kevät- tai syysytöistä syystä tai toisesta hidastuivat kylällä riennettiin aina apuun. Sen tavan äitini mainitsi monta kertaa ja sillä tavalla hän itsekin toimi. Uskon kaikkien sisarusten ajatelleen samalla tavalla. Kerran äiti kutsui nukkumaan rappukäytävästä löytämänsä nuoren naisen. Yö oli kireän kylmä. Aamulla hän oli hiljaa poistunut. Auttamishalun ajatellen kuuluvaksi karjalaiseen luonteeseen. Ainakin evakoille, kun heitä (meitä) autettiin, hekin auttoivat. ”Ja muistakaa myös, ettei kylään mennä tyhjin käsin.” Kehotus on asettunut syvälle sisimpään. Ja tapoihimme.

Konsta teki mitä tahtoi, toiset tekivät mitä osivat. Näin sanottiin ja samaa mieltä olivat äitini ja tätini tapaamisissaan. Ruumiskirstut valmisti, sukset vuoli, kodin kalusteet ja esineet, savupiiput muurasi, Nahkakengät pojille Topille ja Vikille. Iltasella tulevassa käsitöiden lomassa lauletti mm. ”Illalla tyttö oli vannonviera ja aamulla sukulainen”. Sandra kielteli, lapset kuulee. Juttujen kertojana hän ainakin kauheisiin aiheisiin pisti puolet lisää. Siitähän tarinan kertojan tuntee. Olisikohan tämänkin piirre periytyne?

Suruja

Teela, äitinsä silmäterä menehtyi 18-vuotiaana. Hän oli loukannut jalansa, lyönyt sen johonkin, tuli ”luumätä” ja yleismyrkytys. Sandran suru oli voimakas, hiljainen ja kätkeyty, se vei ilon. Muutaman vuoden päästä hän itse sairastui ja kuoli ”lentävään keuhkotautiin”. Äitini oli 16-vuotias, nuorin, Else, 6-vuotias.

Elämä jatkui ja Hiljasta tuli äidinsijainen. Hän hoiti, huolehti, vaatetti, ompeli, paikkasi, keitti ja paistoi. Piti järjestystä. ”Hyvä tyttö, hyvä tyttö” kiitteli Konsta. Vähän vanhempana äitini ompeli itselleen vihreän samettipuvun. Käfersi lyhyen tukkansa, otti polkupyörän ja polki Viipuriin valokuvaan.

Äitipuoli

Eräänä päivänä Konsta löysi emännän taloon. Iita tuli ja toi mukanaan tyttärensäkin. Ja taas elämä muuttui. Uusi vieras ihminen aiheutti jännitteitä ja epäsopua. Vanhimmat lapset lähtivät, kodissa ei ollut enää hyvä olla. Pahinta oli, että **Iitan** tytär varasti ja Iita tuki. Äitini ompelemista pellavakapioista hävisi suurin osa jne. Armi ja Else alkoivat olla syypäitä erilaisiin rikkeisiin. Konsta oli äkkipikainen mies ja neuvoton, ketä uskoa. Onneksi tytöillä oli sisua, ei heitä alistettu. Mutta niistä asioista ei aikuisina haluttu paljoakaan muistella ja puhua. Äitini kävi soiten jälkeen tapaamassa vanhaa äitipuoltaan vanhainkodissa. Mutta Iita ei enää muistanut mitään tai ei halunnut muistaa.

Onnelliset vuodet

Äitini **Hilja Väntsi** ja isäni **Yrjö Kauppi-**nen tapasivat Uuraassa, mikä oli Viipurin ulkosatama. Yrjö oli pelastuslaivan miehistöä, äiti ravintola Hansassa töissä. Heidät vihittiin Johanneksen kirkossa 1935. Minä synnyin toukokuussa 1938, omenankukkien aikaan, minkä äiti aina muisti mainita.

Ne yhteiset vuodet olivat onnelliset ja valoisat, tulevaisuus oli pilvetön. Olin odotettu ja hellitty ja nuori isä suunnitteli minulle kaikenlaista kaunista. Hän oli urheilullinen, hyvä uimari ja tunnettu Kauppisten veljesten yhtenä painijana. Lempiharrastukset olivat kuitenkin piirtäminen ja tähtitiede sekä tietokirjat. Valsista hän piti – niin pidän minäkin. Ja torvisoittokunnan töräyt-

tämät marssit tuntuivat riemukkailta niin askelissa kuin sydämen lyönneissä. Niin minunkin. Äitini sanoi vuosia myöhemmin, että he rakastivat niin kuin ihmiset voivat rakastaa. Vahvasti.

Sotavuodet

Talvisota alkoi syksyllä 1939 ja elämä muuttui niin kuin kaikilla muuttui. Isä sai lyhyen loman nähdäkseen vastasyntyneen poikansa marraskuussa. Minä olin vierastanut sotilaan näköistä miestä. Tulevan sodan tunnelmat olin aiemmin aistinut ja kertonut: ”ryssä tulee”. Talvi oli kylmän kylmä. Vastasyntynyt kiedottiin lammasturkkiin ja Armin avustamana lähdimme Säkkijärven kautta Viipuriin ja sieltä Tampereelle ja Kuruun. En voi muistaa junamatkaa, mutta johonkin muistin solaan on jäänyt sotilasmanttelin ominaishaju.

Sodan viimeisinä kauhistuttavina päivinä tuli tieto isän katoamisesta Tuppuran jäällä 2.3.1940. Hänet siu-

nattiin Kotkan sankarihautaan kentälle jääneenä. Isäni paras ystävä **Bruno Teilas** ja minun kummisetäni menetti myös henkensä samaan aikaan. **Topi-**eno kaatui jatkosodassa syksyllä 1941. Hänen hautansa on Kemissä. Kurussa Armi kohtasi komean **Salmelan Veikon**. Häät vietettiin Kurussa 1943. Muistan häistä sen, että minä olisin halunnut olla se morsian. Olin ihmeissäni, vihainenkin. Veikko muistutti lapsen mielessäni isääni ja minulla oli isänikävä. Tuoksut jäivät minulle helposti mieleen, niin hyvät kuin pahatkin. Kurun kansakoulun luokkahuone oli tumma, muistissani jopa synkkä, ehkä hirsinen. Sen voin muistaa väärin, mutta muoviluvahan pehmeys ja tuoksu ovat lähtemättömät.

Kurussa asuimme vieraissa oloissa, mutta talon väki oli hyvä ja ystävällinen. Seuraavan kodin sijainti piti olla Paimiossa tai Littoisissa, olihan siellä jo johannekselaisia, sukulaisia. Mutta muutimme Kotkaan isän omaisten kut-

susta. Siellä aloitimme taas uuden elämän kunnes tuli Ruotsin aika. Kotkaa pidän kotikaupunkinani. Meri, laivat, ystävät, ensirakkaudet. Ja se murre, mitä tyttölyseon rehtori **Aino Salo** piti yhtenä rumimmista, kuulostaa sekin tutulta, hauskalta, hassulta ja jäljittämättömältä. Siis sykähdyttävältä. Ja yhä vielä teen kielioppivirheen, murteessa esiintyvän, mutta ihan tarkasti en enää osaa sanoa mikä se on.

Isovanhemmuus

Minulla ei oikeastaan ole ollut isovanhempia. Äidinisä noin vuoden ja isänisä ehkä kolmisen vuotta. Jotain tärkeätä, hellää ja lämmintä, erityistä on puuttunut. Mutta olen saanut olla itse isoäitinä. Se on suuri ilo, seikkailu ja lahja.

Muistomerkki

Kotkan kirkon läheisyydessä on Karjalaan jääneiden vainajien herkkä muistomerkki. Tumma kivinen veistos.

Nuori nainen polvistuneena, kädet sydämen päällä, niskassa pitkä letti. Äidilleni se oli kuin oma äiti, jonka luo hänen askeleensa usein kulkivat. Kävin taas tervehtimässä mammaani, juttelemassa, muistelemassa. Kertoili.

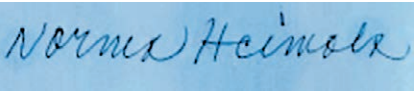
Kaukaiset sukulaiset

”Miksi teet aina noita naisiasi ja miehiäsi?” kysyi nuorempi kollega kerran. No, teenhän minä muutakin, mutta nuo naiset ja miehet ovat usein kuin kaukaisia sukulaisia hienoine hattuinen ja tarkasti valittuine kuvio- ja väripintoineen. Heillä on hiljaiset hymyt ja salaperäiset ilmeet. Ne elävät muistojen taikapiiressä ja huoneeni seinillä ovat lähellä minua.

Muisto Karjalasta

Monta vuotta sitten sain kauniisti kirjoitetun kirjeen tuntemattomalta vanhalta naiselta. Hän oli tilannut ryijynmallin, langat ja ohjeet Ryijypalvelusta, kutsunut työn valmiiksi ja halusi nyt kertoa, miten tärkeä tämä tekeminen oli ollut. Solmiessaan nukkia ja kosketellessaan pehmeätä pintaa hän oli samalla kulkenut omaa evakkomatkaansa. Kysyi, miten luonnos oli syntynyt ja miksi ryijyn nimi oli ”Muisto Karjalasta”?

Vastasin hänelle näin. Pienen neliöiden ympäröimään punaiseen kukkaan sisältyy rakkaus kotiseutuun vaikka koti on pitänyt jättää. Rakkaus säilyy ja koskettaa hellästi ja pehmeästi. Ja vie eteenpäin.

Puintipäivä oli yhteisöllisyyden ja työn juhlaa

Jatkosodan jälkeisessä asutustoiminnassa Kaarinaa syntyi monien muiden joukossa pieni seitsemän perheen kylä, jonka tilat oli lohkaistu Yli-Lemun ja Auvaisbergin kartanoiden maista. Asukkaista viisi perhekuntaa oli Johanneksesta: neljä Huunolasta ja yksi Kaijalasta. Kuudes oli Koivistolta ja seitsemäs rintamamiestilan saanut perhe Fiskarsista. Kylä ei siis ollut täysin karjalainen. Kylän syntyvaiheessa asukkaita oli 33 henkeä.

Huhtikuun 22. päivänä 1949 kylän kuusi karjalaisisäntää perusti kone-yhtymän. He päättivät hankkia yhteiseen käyttöön puimakoneen, moottorin, kotitarvemyllyn, kylvökoneen ja jyrän. Kotitarvemylly jäi lopulta hankkimatta, kun selvisi että naapurikylässä asuvan **Eero Ranteen** mylly olisi käytettävissä. Koneyhtymän osakkaita olivat isännöitsijäksi valittu **Topias Mellanen**, **Kauko Väntsi**, **Aaro Huunonen**, **August Huunonen**, **Viljo Huunonen** ja koivistolainen **Oskar Hanttu**. Fiskarsista tullut **Teuvo Lindqvist** ei ollut osakas mutta sai luonnollisesti vuokrata yhtymän puimakonetta.

Koneiden hankintaan tarvittava rahasumma kerättiin sopimuskumppaneilta tilojen peltopinta-alan perusteella.

Kuva 1: Samana päivänä kuin kalliolta on maan tasalta otettu kuva, joka näyttää Mellasella yleensä syöttäjänä toimineen **Helgen**. Tuona puintipäivänä Viljo Huunosen sisarenpoika **Pekka Villanen**

Kuvassa viljaa puidaan Mellasen navetan takana tasaisella paikalla. Puimatantereen viereiseltä kalliolta otettu kuva kertoo Tapani Mellasen olleen pölyisessä hommassa, ruumenia kasaamassa. Pekka Villanen säkittää ja Gunnar Huunonen hankooa kuormasta viljaa sitä puimakoneen kitaan syöttävälle Helge Mellaselle. Hevonen on Gunnarin hoitelema Liisa. Kuva on 1960-luvun taitteesta.

Rahaa kertyi 235 000 silloista markkaa ja avustusta koneiden hankintaan saatiin nähtävästi valtiolta, joskaan sen määrä ei sopimuksesta selviä. Puimakoneen

ensimmäiset käyttövuorot sovittiin koneyhtymää perustettaessa. Sen jälkeen vuorot vaihtuivat vuosittain päinvas-
taisiksi.

Kuva 2: Puimakoneen maamoottoria huolletaan Mellasen pellon kulmalla ennen puinnin aloittamista. Moottorin kim-
pussa vas. Viljo Huunonen, Topias Mellanen, Helge Mellanen, Kauko Väntsi

Koneyhtymän perustaminen oli jälleen iso askel aloitettaessa raskaiden sota- ja evakkovuosien jälkeen uutta elämää uusilla omilla asuinsijoilla. Kylän isännistä kolme: Viljo Huunonen, Aaro Huunonen ja Teuvo Lindqvist olivat rintamamiehiä. Neljä taas oli ollut kuin eräänlaisessa taistelussa hekin, kun Karjalaa jatkosodan aikana suorastaan raivokkaasti jälleenrakennettiin. Kesällä 1944 – Karjalan kohtalon kesänä – Topias Mellanen evakuoivat moottoriveneellään Huunonsaaren ja Revonsaaren asukkaita, konemestari ja laivanvarustaja **Oskar Hanttu** Tähti-laivalla Koivistolta väkeä ja näiden tavaroita.

Puintipäivä oli syksyn kohokohta

Puintipäivä oli työtä ja aherrusta mutta samalla työn juhlaa, sadonkorjuun juhlaa. Jo puimakoneen siirtäminen vuorollaan kuhunkin taloon oli oma urakkansa. Kylän silloiset lapset ja nuoret muistelevat puintipäivää syksyn kohokohtana. Päivässä oli oma erityinen tunnelmansa, talkoiden tunnelma, joka kohosi kun naapurimiehiä alkoi kertyä kodin pihalle tekemään työtä yhteiseksi hyväksi.

ja Tapanikin näyttää olleen mukana, tosin päätyneenä kuvaan vain osaksi. Kuva on todennäköisesti otettu 1960-alun alkuvuosina.

Asiaan kuului, että puintiväki muonitettiin ja kahvitettiin. Puintitöihin en koskaan joutunut toisin kuin siskoni **Ulla**, joka joskus varmaan 1950-luvun puolella yhdessä Tapani-veljen kanssa ”korvasivat miehen”, kun Viljo Huunosen Kangaspellossa puitiin. Olin äidin apuna muonitushommissa ja muistelen hänen kerran tarjonneen puintiväelle tyypillisistä karjalaista syysruokaa eli kaalikeittoa. Sen ainekset lihaa lukuun ottamatta löytyivät omalta kasvimaalta. Puutarhan punaherukoista sai jälkiruuksi tehtyä vispipuuron, sillä vielä ei ollut uusien puolukoiden aika.

Tässä kuvatun kaltaisia karjalaisten perustamia koneyhtymiä oli varmaan muuallakin Kaarinassa ja muissa johannekselaisten sijoituskunnissa. Mahdollista myös on, että karjalaisia pientilan omistajia on liittynyt paikallisiin pienviljelijäyhdistyksiin, jolloin he pääsivät käyttämään yhdistysten hankkimia maatalous- ja muita koneita, kuten esimerkiksi perunannostokoneita ja pellavaloukkuja. Kiinnostavaa olisi saada näistä asioista lisää tietoa oman lehtemme palstoilla.

– Pirkko Kanervo –

Kuva 3: Sään jumalat eivät suosineet tuota 1960-luvun alun puintipäivää. Rakeet Liisa-hevosen selässä muistuttavat puimisesta rântäsateesta, jota raekuurot vielä välin ryydittivät. Vas. Viljo Huunonen, Tapani Mellanen.

❀ MUISTOJEN PUUTARHASSA ❀
Vahva kesän maku

Viime numerossa esitellyn pelargonin lisäksi olen tutustunut hiljakkoin toiseenkin evakkokasviin, punaposkiseen evakkotomaattiin. Yhtä tarkkaan ei kasvin evakkoreitti ole tiedossa kuin pelargonilla, mutta taakse jääneiltä karjalaisilta kotikonnuilta sekin on suunnannut muualle Suomeen. Tomaattiharrastajien parissa lajike on ollut tuttu jo pidemmän aikaa. Kesäkuun alussa ostin pussin evakkotomaatin siemeniä ja kaksi viimeistä, ihan pienempintä tainta perinnekasveja ja kasvitietoutta vaalivan Maatiainen ry:n kodikkaasta kivijalkapuodista Helsingin Stenbäckinkadulta (Mannerheimintien ja Topeliuksenkadun välillä, melko lähellä HUS:n rakennuksia). Asiantunteva myyjä huomautti kasvukauden jo olevan niin pitkällä, ettei ainakaan siemenistä kasvattaen kannattaisi haaveilla satoa valmistu-

vaksi tämän kesän aikana. - Ei haittaa ollenkaan, vastasin. Pääasia että saisin omin silmin ja sormin tehdä tuttavuutta tämänkin evakon kanssa. Aina voi heittää toiveikkaan ajatuksen seuraavaa kesää kohti. Siemenet säilyvät itävinä useita vuosia.

Paljoa ei ole hento taimikaksikkoni vielä kasvanut, mutta pienemmän räpäleen keltaisuus on onneksi hävinnyt. Tomaatinharrastajien ja taimimyymlöiden sivuilta olen käynyt kurkkimassa kuvia ja lukemassa kokemuksia. Lajia kuvaillaan satoisaksi ja kiitolliseksi kasvatettavaksi avomaallakin, vankkavartisenä evakkotomaatti pärjää hyvin myös maata pitkin kasvavana kunhan kasvialueen suojaa esim. mansikkakankaalla tai vastaavalla. Tällä tavoin tomaatit eivät pääse likaantumaan. Siemenistä kasvatettaessa taimet siirretään n. 7 – 8 viikon jälkeen ravinteikkaaseen multa avomaalle, tarpeeksi isoon ruukkuun tai kasvatussäkkiin. Ulosistutuksen turvallinen ajankohta hallanaralle tomaatille on suunnilleen kesäkuun kymmenennen päivän tienoilla.

Jotkut ihmiset näkevät maut, sävelet tai tuoksut väreinä tai toisin päin. Tätä ilmiötä kutsutaan synestesiaksi. Minulla ei ole tällaista eri aistien sekoittumisen kokemusta laajemmin, mutta tomaatin herkullisen maun olen aina kokenut syvän vihreänä. Lapsuudestani muistan nimenomaan tomaatin varren ja kannan väkevän tuoksun, ja taisi se itse tomaatin makukin olla intensiivisempi kuin nykyään. Onhan ulkona hitaasti kasvaneilla ja kasvihuoneessa tehokkasti kasvatetuilla väkisinkin eroa muussakin kuin koossa. Asutustilamme navetan aurinkoisella seinustalla kasvoi useita pitkiä tomaatinroiteja tukilankoja pitkin. Alimmat hedelmät olivat suurimpia ja oli mukava seurata niiden punertumista.

Tomaatti oli kypsän kesän sesonkiherkku, joka nautittin asianmukaisella harteudella. Mammani leikkasi tomaatin lohkoiksi tassille ja päälle ripoteltiin ihan hiukan sokeria ja suolaa. Pitäisikin kokeilla pitkästä aikaa tuota maku-yhdistelmää. Toinen tomaattiherkku oli mausteiseen etikkaliemeen säilötty vihreät tomaatit. Ne olivat lötköjä, makeankirpeitä, hajosivat haarukassa ja maistuivat mainioilta paistettujen perunoiden ja lihapullien kaverina. Kuulemani mukaan niitä teki etenkin kasvisruuasta kiinnostunut isäni nuorempana. Tekeeköhän joku niitä edelleen?

Teksti ja kuvat:
– Heli Sirkesalo –

LUE LISÄÄ: maatiainen.fi • Harrastajablogit hakusanalla: evakkotomaatti

Koti-lehden salaattiohjeita 1970-luvulta

RANSKALAINEN KURKKUSALAATTI (Koti 9/1978)

1 suuri vihreä kurkku
1 rasia raejuustoa
1 dl silputtua persiljaa ja ruohosipulia
1 tl kirveliä
suolaa, mustapippuria
3-4 rkl öljyä

Raejuustoon sekoitetaan öljy, silputut maustevihannekset ja kirveli. Seos maustetaan suolalla ja mustapippurilla ja annetaan sen vetääntyä muutama tunti kylmässä. Kurkku pestään ja kuutiodaan, maustetaan pippurilla. Kuutiot kaadetaan maustettuun raejuustoon ja sekoitetaan. Salaatti saa seistä kylmässä hetken ennen tarjoilua.

Tarjotaan eturuokasalaattina tumman leivän ja voin kanssa.

SELLERI-OMENASALAATTI (Koti 9/1973)

keskikokoinen selleri
2 omenaa
sitruuna
silputtua persiljaa
Kastike:
1 dl majoneesia, ½ dl kermaa, suolaa, valkopippuria

Kuorittu selleri ja omenat leikataan tilitikkumaisiksi suikaleiksi, puristetaan joukkoon sitruunan mehu ja lisätään persilja.

Majoneesi pehmennetään kermalla, maustetaan tarvittaessa suolalla ja valkopippurilla ja sekoitetaan salaatin joukkoon.

Tarjotaan mahdollisimman kylmänä liharuokien lisäkkeeksi.

Muisto 70 vuoden takaa

Leena Kosonen (vas.), Bertta Kosonen ja Leila Hörkkö myymässä lippuja Johannesjuhliilla sunnuntaina 17.8.1952 Littoisten Työväentalolla. Bertta Kososella on yllään marttapuku. Tunnistatko muita kuvassa olijoita? Kuvan lähetti Leena Johansson os. Kosonen.

Evakkoiheinen näytelmä Liedon Vanhalinnassa IKÄVÄN MAA

Turun ylioppilasteatterin kesäproduktio sijoittuu jatkosodan viimeisiin hetkiin. Se käsittelee evakkoperheen matkaa Karjalasta kohti Lietoa ja sopeutumista uusiin oloihin. Käsikirjoitus ja ohjaus: **Sara Koiranen** ja **Vilja Lehtonen**.

Liedon Vanhalinnan miljöössä (os. Vanha Härkätie 111) esitettävässä näytelmässä 12 esiintyjää kuljettaa myös yleisöä tarinan mukaan. Esitystä ei suositella alle 13-vuotiaille. Ensi-ilta oli 7.7. ja viimeinen esitys on 7.8.2022.

Liput: www.info@turunylioppilasteatteri.fi tai paikalla.

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118
Avoinna: **kerran kuukaudessa keskiviikkona** klo 12-17 ja kuukauden **ensimmäisenä ja kolmantena arklauantaina** klo 10-15. (ks. sivu 2) www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Hannu Sinkkonen, Kaija Sipilä, Heli Sirkesalo ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €
- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset:

5 €.

Tilaushinnat vuonna 2022:

Vuosikerta (9 lehteä) 40 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 45 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydettyäessä.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Sata-Pirkan Painotalo Oy

Taitto: Esa Haltia